

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Asszisztens-kéziratok visszatérítés
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes mások ára 3 fillér.

Mi a vallása?

Irta: Szabados Pál.

Szegény Ferczigán Lajos! A legelőrehaladottabb tuberkulózis sorvasztó láza mellett még most is ott feküdhetsz a deési kir. ügyesség rabkórházában vérző tüdővel és vérző szívvel egy iszonyu bűn nyomasztó vádja, gyanuja alatt, ha véletlenül, meg nem kérdezik tőle: mi a vallása?

Törvénytevő uraim! Ime, egy kiáltó eset, hogy önök tévedtek, hogy önök túllóttak a célon, mert amikor szabadgondolkodó ideálokat levezettek, akkor önök, m. t. uraim, egy kissé vétettek az igazság ellen. Ferczigán Lajost rablással vádolták. Ezt az ágyhoz kötött sorvasztó páriát, aki beteg testét most már a városházához sem tudja fölvenszolni, hogy reszkető kezével fölvegye csekélyke havi alamizsnáját és sípegő mellével megköszönje azt. Kálváriát járattak vele Nagyváradtól Deésig, ahol kitűnt, — mert megkérdezték, — hogy a rabló Ferczigán az görögkeleti, a haldokló, a tüdőbeteg Ferczigán pedig római katolikus.

Ne foglalkozunk tovább ezzel a siralmas, szomorú esettel, amely napnál fényesebben bizonyítja, hogy nem az elfogultság, nem a vallási fanatizmus, hanem igenis az igazság tisztázása szempontjából nem mellékes az, hogy ezután a tanutól nem fogják megkérdezni: mi a vallása?

Szabadgondolkodó urak! Kell-e önöknek Justitia istenasszonyát így félrevezetni? Micsoda érdek készítette erre önöket? Hiszen önök, m. t. uraim, a páholyok vak sötétségéből kérkedve hirdetik a humanizmust, az elfogulatlan, az érdeknélküli, igaz felebaráti szeretetet! Én pedig úgy hiszem, ezt a humanizmust nem igen fogják megköszönni a szegény, tüdőbajos Ferczigán Lajosok.

Evvel a támadással a Vatikán tornyain nem ütöttek rést, de az önök üzleti céljait sem vitték előbbre, céltévesztett lövegük csak az igazságon ütött csorbát, ejtett fájó sebet. Az ellörölni szándékolt kérdés feltevése könnyebb volt a gyanúsított bűnösöknek is, mint a csendőrök szorító bilincse s egyéb kipróbált kínzó eszköze. Ferczigánt ez a kérdés föltevése adta vissza a családjának, a becsületes társadalomnak, de a kérdés föltevésének eltörlése, mint láthatják is, m. t. uraim, sok ártatlant szakíthat el szerető családi tűzhelyétől, sok ártatlant szennyezhet be csupán tévedésből a bűnnek, az erkölcstelenségnek soha le nem mosható bélyegzőjével s viszont sok bűnöst szabadíthat meg a földi igazságszolgáltatás megtorló hatalma alól. Ha ez volt az önök célja, hát ezt elérték.

A pozitív hitű ember sohasem fogja szégyenleni hitét. Éppen ezért csodálkozunk azon a törvényhozás e tévedésén, mert akármilyen pogány szempontból gondolkodva is keressék ennek a kér-

désnek gyakorlati hasznát, a legkisebb helyes indokolásra sem lehet ráakadni. A kérdés eltörlése ellen száz meg száz érv szól, míg mellette egyetlen egyet sem tudnak felhozni. E kérdésnek eltörlése a szabadkőművesek győzelmét hirdeti s mégis szabadkőműves szempontból sem tudják megmagyarázni, hogy miben áll hát ez a győzelem?

De talán mégis győzelmük van, mert egy fegyvert szereztek az igazság félrevezetésére . . .

Hanem ezután ne beszéljenek nekünk humanizmusról, a pártatlan igazságról, ne szónokoljanak nekünk puffogó frázisokkal az igazi, az érdektelen emberszeretetről, mert hiszen — nevezzük meg csak a gyermeket saját nevével, — önök akkor suba alá akarják rejteni az igazságot.

Politikai hírek. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök vasárnap reggel 7 órakor Bécsbe érkezett és a magyar palotába hajtatott. Délután fél 10 órakor a miniszterelnök a külügyminisztériumba hajtatott, ahol Aehrenthal gróf közös külügyminiszterrel hosszabb tanácskozása volt. Tíz órakor Khuen-Héderváry Károly gróf a király előtt külön kihallgatáson jelent meg, mely egy óra hosszúságú tartott.

A kihallgatáson a miniszterelnök jelentést tett a legutóbbi audienciája óta felmerült folyó ügyekről. Bejelentette, hogy a *bankprovisóriumra* vonatkozó javaslatot a kormány a Ház hétfői

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

A decemberi időjárás megcáfolta a napárt vasárnap. Tavasz kellemes idő volt Nagyváradon, a közönség, kivált a hölgyközönség szívesen kimozdult hazulról s még szívesebben ment föl a városháza dísztermében, a Szigligeti Társaság felolvasó ülésére.

Hiába, nálunk még ez irodalompartolás is az időjárástól függ.

A városháza díszterme ez alkalommal nem hiába telt meg előkelő közönséggel zsufolásig. A műsor érdekessége és a szereplők vonzó

egyénisége egészen természetessé tette azt a nagy érdeklődést.

Az első felolvasó özv. dr. Személy Kálmáné volt. A hozomány kérdéséről tartott szellemes, rendkívül érdekes felolvasást. A múltba visszatekintve s a jelent kedves közvetlenséggel bírálva, eredeti és ötletes megvilágításba állította a hozomány kérdését minden oldalról s azzal végezte, hogy legértékesebb hozomány mindenestre magának a nőnek házias, szeretetre méltó egyénisége.

Etsy Emilia Endrődi Sándor hat gyönyörű költeményét olvasta föl. Mindenik vers a jeles költőnek egy-egy remek, bájos alkotása; különösen tetszett egyik a »Hatvan év felé« című, melyben Endrődi az öregedő kor de fiatalos kedély derűjét szólaltatja meg, megkapó közvetlenséggel. A versek Etsy

Emilia pompás s érzéses előadásában kitűnően érvényesültek s mély hatást tettek a közönségre.

A felolvasó ülés a hozománnyal kezdődött és a válópörökkel végződött. Dr. Sigmund Andor kir. kath. jogakadémiai tanár »A házasságok és válások statisztikai megvilágításban« címmel tartott tudományos értékű, de a nagy közönség érdeklődését is lekötő felolvasást.

A közönség valamennyi felolvasót lelkes tapsokkal jutalmazta, a rendezőség pedig a szereplő hölgyeket pompás virágcsokorral lepte meg. Endrődi két versét s Személy Kálmáné és Sigmund Andor felolvasását karácsonyi számunkban közölni fogjuk.

Nagyvárad **Messenger Boy** 693.
Gyorsküldőnc vállalat. TELEFON
(Sas-palota, Zöldfa passage.)

ülésén nyújtja be. E törvényjavaslat épp úgy mint Ausztriában, hat hétre fog szólni.

A Ház szerdán tüzi napirendre a javaslat tárgyalását. Megszakítják a szerb határozatról szóló vitát és a bankprovizóriumot tárgyalják le.

A delegációk összehívásáról szóló királyi kéziratot a legközelebbi napokban hozza egy-szerre Budapestre és Bécsben a hivatalos lap. A delegációkat december 29-én József főherceg fogja trónbeszéddel megnyitni, ebben a beszédben azonban a külügyi helyzetről nem lesz szó, mert a külügyi helyzetről a király fog megemlékezni a rendes delegációk megnyitására. József főherceg beszédében csak azt hangsúlyozza, hogy a provizóriumot kell megszavazni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 19.

Kabos Ferencz alelnök negyed 11 óra után megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Lukács László pénzügyminiszter bemutatja a bankszadalmára vonatkozó törvényes intézkedések hatályának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. Kéri annak elfogadását.

Elnök jelenti, hogy napirenden van

a szerb kereskedelmi szerződésről

szóló törvényjavaslat folytatásos tárgyalása.

Sümegei Vilmos szólal fel elsőnek. Magyarország gazdasági állapotaival foglalkozik és sürgős intézkedéseket óhajt gazdasági viszonyaink rendezésére. A husdrágaság teljesen tönkretesz a hivatalnok és a munkásosztályt. Magyarország lakosságának 90 százaléka nincs abban a helyzetben, hogy tisztességesen megélhessen.

Hangoztatta az állattenyésztés fejlesztését, különösen a székely-földön, ahol az állatok hiánya a nép lassuhalálát is jelenti. Az erdőknek legelővé való átalakítását hangoztatta, mert ez nagyban elősegíti az állattenyésztés fejlődését. Az erdészeti ügyosztály a múltban, különösen a székelyföldön, már megkezdte működését, de ha most a segínyt, a kormány részéről, nem folytatják, úgy kénytelen a székely vándorbotot venni kezébe. Csakis a legelők szaporításával fejleszthető az állattenyésztés és csakis úgy lehet megoldani a husdrágaság nehéz kérdését. Javaslattal nyújt be, amelyben kéri a földművelésügyi minisztert, hogy a székelyföldön a legelők szaporítását kéri. (Éljenzés a baloldalon.)

Vegetariánus honatya.

Popovics K. István (munkapárti) A husdrágasággal foglalkozik és azt mondja, hogy 6-7 év óta nem fogyaszt húst, legfeljebb, ha meghívást kap egy-egy gazdaasszonytól. (Derülttség.)

A husfogyasztás beszüntetése az egyedüli mód a drágaság leküzdésére. Az irodalom mindennel foglalkozik, de a szerb kereskedelemről és forgalomról még senki sem írt könyvet. Ezt kell megírni, hogy tájékoztatva legyünk az ottani állapotokról is, mert csak így szerezhünk magunknak kellő tudást a husfogyasztás-

ról. A szerb és a magyar barátságot hangoztatta, mert csak így biztosítható a gazdasági jólét is. A sajtóról beszél és azt mondja, hogy a magyar sajtó sokszor támadja a szerb királyt, aki nem érdemli meg. A sajtónak kötelessége lenne, az egymáshoz való közeledést és jó barátsági viszonyt keresni. A javaslatot elfogadja.

A drágaság igazi oka.

Haller István: A merkantilistákról beszél, akik a Házban nem is nyilatkoztak a szerb szerződésről. Kijelenti, hogy a szerződést elfogadja, de a családásokról szót kell adni. A husdrágaság nem olyan veszedelmes, mert hiszen 1906-ban nagyobb volt a hus ára és akkor még sem folytattak olyan nagy agitációt. Csodálkozik azon, hogy az általános drágaságból éppen a húst választották ki. A drágaság minden téren mutatkozik, melynek oka részint a termelésnek drágasága, a mely az egész világon emelkedik. A mezőgazdaságtól milliárdokat vonunk el és ezzel lefokozzuk a termelést, a mely fönttől-nül a drágaságra vezet. A hadi célokra fordított kiadások ugyan-csak nagy mértékben idézik elő a drágaságot. Meg kell várni míg az egész világon ezek az okok maguktól megszűnnek. Határozati javaslatot nyújt be, melyben kéri a földművelésügyi minisztert az állattenyésztés előmozdítására. Ettől teszi függővé azt, hogy elfogadja a javaslatot, vagy sem.

Szünet után.

Károlyi Mihály azokkal a vádakkal foglalkozik, melyekkel a gazdák egyesületét illetik.

Serény Béla: A vi a során elhangzott kifogásokkal foglalkozik. Az élő állatok behozatalának nem volt híve soha. A Romániából való behozatalt meg éppen ellenzi az állandó száj és körömfájás miatt. A kormány nem 500 000, hanem 1 millió koronát vett fel az állattenyésztés fejlesztésére. Kéri a javaslat elfogadását.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A se mecániai mandátum. Vasárnap a selmecbányai kerület képviselője ötjének egyhangulag Czobor Lászlót jelölték. Czobort küldöttség hívta meg a gyűlésre, hogy mondja el programbeszédét. Valamennyi párt a béke érdekében Czobor zászlaja alatt egyesült.

Nagy karácsonyi és újévi
occasio Január 15-ig

Radó és Kertész

Kossuth-utca 2. szám.

Siessünk az ajándékokat megvenni,
most míg óriási a választék.

Blúz selyem különlegességek 43--60--70
Blúz bársonyok 55--70--85
120 széles ruha szövetek 28--38--50--58--70--85
140 széles kosztüm kelme 65--85
Jól mosható barhetek 13--17--25--30
Jó vaszon és kanavász 1 vég 5 for. 50
Asztalneműek, valamint, az összes rak-táron levő selyem, szövet és posztó kendők, de különösen női fehérneműek teljesen leszállítva adatnak el
Menyasszonyi kelengye választékunk különös figyelmet érdemelnek.

A koalíciós kormány sajtópöre.

Habár Mihály sajtópöre már az első napon botrányal kezdődött. Vádolt és védő elfogultsággal vádolták meg a bíróságot és a vádaknak olyan széles mederben való bizonyítását kívánták, amit ügyész és bíróság nem engedett meg.

Dr. Balogh György elnök pontban kilenc órakor vonult be a terembe a bíróság tagjaival, Saly Dezső táblai bíróval és dr. Mikovich Lajos törvényszéki bíróval. A közvédt dr. Sélley Barnabás kir. főügyési helyettes képviselte. Mellette foglaltak helyet az emelvényen dr. Szeberényi József nyugalmazott államtitkár és Kossuth Ferenc volt miniszter, mint panaszosok. A védő dr. Gál Jenő ügyvéd volt.

Az elfogultság kérdése.

A tárgyalás elején Habár Mihály a következő kijelentést tette.

A méltóságod elnöklése alatt álló esküdtiséket elfogultnak tartom, mert méltóságod a megelőző pörben az én röpiratomat szeanyirának nevezte és azt mondta, hogy kofa módra jártam el. Mikor az elfogultság dolgában kérvényt adtam be az elnök urhoz, azt nem terjesztette fel az illetékes fórumhoz, amint azt a törvény rendel. Az esküdt urak szemponyjából is ugyanezt kívánom bejelenteni.

Egy esküdt: Nevet kérek.

Habár Mihály: Nem érzem magamat feljogosítottnak arra, hogy neveket említsek.

Ezután az esküdtisék megalakítására került a sor. A kisorsolt esküdtet letették az esküt.

Balogh György elnök: Szükséges, hogy a vádlott nyilatkozzon most a fő tárgyalás megkezdése előtt és is nyilatkozatot tegyen. A vádlott által beterjesztett elfogultság és bíróság delegálási kérelmét nem terjesztetem az illetékes faktorok elé, mert nézetem szerint arról van szó, lehetséges-e Magyarországon, hogy egy vádlott mindentelét megdőlő felhasznájon, hogy kibújja a tárgyalás megtartása alól kérvényeket a tárgyalás lefolytatása után a többi iratokkal együtt fogom felterjeszteni.

Dr. Gál Jenő védő: Elfogultsági kifogást emelek az elnök ur ellen a Bp. 69. §-a alapján és kérem az esküdtisék bírói tanácsát, hogy e kéresemet elbírálni és határozatot hozni kegyeskedjék, a Táblához felterjeszteni méltóztatásuk.

Dr. Sélley Barnabás: Kérem a védő kérelmének elutasítását, mert elfogultságot nem látok fenntörögni s az egész kérelem csak a fő tárgyalás elnapolását célozza.

A bíróság ezután határozataira vonult vissza. Rövid tanácskozás után a törvényszék a védő kérelmét elutasította és a fő tárgyalás folytatását rendelte el.

Dr. Gál Jenő védő a bíróság határozata ellen a Bp. 384. § 1, 4, 5, 9. pontjai alapján semmisségi panaszt jelent be, amelyeket a bíróság elfogadott.

A vádlott kihallgatása.

Következett Habár Mihály vádlott kihallgatása. Nem érzi magát bűnösnek.

— Miért nem érzi magát bűnösnek?

— A röpiratban megjelent közlemények éveken át megjelentek egyes lapokban. Ezek a közlemények akkor soha megcáfolva nem lettek s azok ellen a panaszos urak tudtommal

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Hejybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

soha sajtópórt nem indítottak. Abban az időben rendkívül izgalmas volt a politikai élet. A függetlenségi párt két részre oszlott s a többség kisebbséggé lett s alig volt remény arra, hogy a vezető hatalmat ismét a kezébe kaphassa. Meg voltam győződve arról, hogy a kormány rosszul gazdálkodott az állam vagyonaival s szolgálatot akartam tenni a köznek, mikor a kormány gazdálkodásáról szóló és egyes lapokban elszórtan megjelent közléseket összeszedtem s ezeket röpirat alakjában kiadtam. Szükségesnek tartom, hogy a tek. törvényszék esküdtbíróvága nekem időt adjon arra, hogy az ezekre vonatkozó bizonyítékaimat kiigézhessék és azokat pótlólag beszerezhessem. Erre annyival is inkább szükségem van, mert az esküdtek elfugultsága...

Elnök: Ovakodjék az ilyen kifejezésektől.

Habár: Mint üdözött vad szerepeltem ebben az ügyben. Orvosi bizonyítvány volt arról, hogy beteg vagyok, mégis letartóztattak.

Elnök: Ne beszéljünk erről. Ehhez az orvosi bizonyítványhoz sok szó fér.

»Benyovszky vasutja.«

Ezután felolvassák a röpirat első fejezetét: »Benyovszky gróf villamos vasutja.«

A védő megnevezi a tanukat és a bizonyítási eszközöket, amellyel bizonyítani akarja a valódiságot.

Selley ügyész ellenzi a bizonyítást ilyen széles mederben. A vád az: panamázott-e Kossuth Ferenc a gödöllői vasutal?

Gál védő tiltakozik ilyen megnyirbálása ellen a bizonyításnak.

A bíróság ezután szünetet rendelt el.

Elrendelik a bizonyítást.

Szünet után

az elnök kihirdette a törvényszék határozatát. A bíróság elrendeli a bizonyítást. Ennek fogantatására, elrendeli Vörös László, Marx János, Benyovszky Sándor, Török Emil, Blaskovits Ferenc és Gosztonyi kihallgatását. A védelem részéről bejelentett többi tanu kihallgatását, valamint Kossuth és Szerényi kihallgatását mellőzi a törvényszék, valamint nem rendeli el a Pesti Napló idézett cikkeinek felolvasását.

A védő ez utóbbi határozat ellen semmi ségi panaszt nyújt be.

Az első tanu gróf Benyovszky Sándor. Hetvenkétéves, földbirtokos, országgyűlési képviselő. Az elnök kérdésére elmondja, hogy a röpirat reá vonatkozó része hazugság. A vác-gödöllői vasutnál nem érdekelt fél, nincs is ott birtoka.

Elnök: A Phoebussal milyen viszonyban van?

Tanu: Benn vagyok az igazgatóságban, de csak a tátrai vasutnál.

Elnök: Mikor került be az igazgatóságba?

— Talán két éve.

— Milyen javadalmazást huz ezen a címen?

— Midőssze 500 koronát.

Védő: Hány igazgatósági tagságot kapott a koalíciós kormány alatt?

Elnök: Erre ne tessék válaszolni.

Védő: Akkor nem is fogunk itt sokat megtudni!

Elnök: Egyszer és mindenkorra kikérem, hogy az elnöki intézkedések ellen a védő ur megjegyzéseket tegyen.

Védő: Keresztül vitt-e valamit a Phoebus édekében a kormánynál?

— Kérem én nem csináltam semmit. Nagyon indolens igazgatósági tag vagyok.

A következő tanu Török Emil a Phoebus elnöke.

Török Emil kijelenti, hogy a vasut ügyben senkivel sem tárgyalt.

Vörös László emlékezet után nem tesz vallomást.

Ludvig Gyula, Darányi Ignác lényegtelen vallomást tettek.

Szerényi József egyenként utasítja vissza

Habár vádjait, melyeket cikkeiben felhozott.

Gál védő tiltakozik az ellen, hogy a feljelentőnek megengedjék a védőbeszédék mondását.

Elnök: Üljön le.

Gál: Tiltakozom ez ellen a hang ellen, melyet velem szemben használnak. Ezennel lemondok védői tisztemről. (Eltávozik.)

Elnök: Rendre utasítom.

Védő nélkül folyik a tárgyalás.

Kossuth Ferenc az erdővétele tárgyában kijelenti, hogy ebben a dologban egyáltalán nem tárgyalt miniszter társaival.

Habár Mihály, tekintettel arra, hogy védője lemondott, kéri a tárgyalás elhalasztását.

A tárgyalást ma 9 órára halasztották.

Első az élet és aztán aközgazgatás.

Kevés a jegyző.

Érdekes közigazgatási differenciát simított el most legujabban a belényesi főszolgabíró. A differencia az árvaügyekből keletkezett. Az árvaszéki elnök ugyanis elrendelte, hogy a szabályoknak megfelelően közgyámokat válasszanak a községek és azok teljesítsék a közgyámi teendőket. Az elnök eme rendeletét a legtöbb járásban fogantatosították így a belényesi járás egy részében is. A belényesi járás másik és nagyobb részében a közgyámi teendőkkel a főszolgabíró az illető körjegyzőségeknél megválasztott segédjegyzőket bízta meg. Ennek az eljárásnak meg volt az eredménye. A megválasztott közgyámok nem tudnak megfelelni hivatásuknak.

A főszolgabíró az elnök rendeletére tegnap terjedelmes beadványban kérte a főispánt, hogy az elnök rendeletének végrehajtása alól a belényesi járást mentse fel. A felmentésre szolgáljanak alapul a fentiek. A járás községeinek lakossága mind olyan ember, akik se írni, se olvasni nem tudnak. Az az ember pedig, aki esetleg tud írni, olvasni, az még nem áll a műveltség azon fokán, mely megkivántatja a közgyámi teendőkhez. A kis-korúak érdekeit sokkal jobban tudja védeni egy intelligensebb ember, mint az, aki esetleg megtanulta a betűk írását, olvasását, ez azonban még nem jelenti azt, hogy az árvaügyek sokszorkombinált intézését is értenék. Igaz ugyan, hogy ez talán szabályellenes — írja a főszolgabíró — de elvégre a közigazgatásnak elsősorban az élettel kell számolni s az élet valamennyi megnyilvánulását amugy sem tudjuk egy bármily simetrikusan és szépen konstruált rendszerbe gyurni.

A jegyzők szempontjából is kéri a főszolgabíró, hogy hagyja jóvá az alispán az ő intézkedését. A közgyámi teendőkért ugyanis az okleveles segédjegyzők bizonyos kevés díjazást kapnak, ami megélhetésüket elősegíti. A segédjegyzők anyagi helyzetét pedig meg kell javítani, mert a jegyzői pályán a jegyzőhiány oly nagy mérvet ölt, hogy előbb utóbb nem lesznek képesek betölteni a segédjegyzői helyeket.

A két nyomós indok alapján kéri a főszolgabíró, hogy hagyják jóvá az ő intézkedését, mert így az árvák érdeke is jobban van megvédve.

A Szilágysomlyói tüzek.

— Saját tudósítónktól. —

Szilágysomlyót, mint már irtuk, két hét óta csendőrség őrzi. Negyven kemény csendőr végzi a rendőrség dolgát: posztol az utcák szegletén, cirkál éjjel-nappal, magánosan vagy párosával.

Valóságos ostromállapot ami itt van. Este 8 óra után csak lámpával szabad járni, különben irgalmatlan »Allj« kiáltásban és szurony-szegésben részesül, aki a lámpáját otthon feledte.

Az utcán hatalmas falragaszok hirdetik, hogy ezer korona jutalomban részesül, aki a gyujtogatót elfogja, vagy a csendőrséget biztos nyomra vezeti. Van is aspiráns elég, fiók detektív itt mindegyik ember.

De már nyomon vannak. A fővárosból és Nagykárolyból érkezett két detektív szimatjának van már eredménye.

A gyujtogatás mindennapos. Szombaton felgyujtották az Anna-villa jégvermet. Feltűnt az egyik detektívnek egy 16 éves suhanc, aki a hegyoldalból kedélyesen nézi a siserdő zsarátnokot. Később az udvaron egy vakondtúrásban emberi lábnyomot fedezett fel. Legott visszament a suhanchoz, aki még mindig a tüzet nézte, egykettőre lehuzta lábáról a csizmát, mely pontosan beleillett az említett lábnyomba.

A fiut bekisérték, megkávészatták s beszéltek vele szépen, úgy hogy a siheder bevallotta, hogy a jégvermet csakugyan ő gyujtotta fel. Neve Czine Péter.

Azt is elmondta a fiu, hogy a közvetlen megbízást a helybeli Weisz Salamon-féle gőzmalom fűtőjéről kapta. Ők rendezték a gyujtogatásokat s 24 koronát kaptak egy gyujtásért. Czine Péternek ugyan egy lakóházat kellett volna felgyujtania, de a benzire kapott két koronát elköltötte. Minthogy pedig furdalta a lelkiismeret, kárpótlásul felgyujtotta a jégvermet.

A vallomás után csendőrség vette körül a gőzmalom a vele kapcsolatban lévő villany teleppel együtt. Eddig tizenegy embert fogtak el.

Gyanuba hozták a gőzmalom tulajdonosát, Weisz Salamont.

A gyanut arra alapítják, hogy a gőzmalom pár év alatt már háromszor égett le s Weisz Salamon tudta, hogy negyedszer nem fog kapni ártatlansági bizonyítványt.

Weisz Salamonnak az utóbbi időben sok fizetési zavara volt s a rendőrséghez intézett névtelen levelek is egyremásra avval fenyegettek, hogy felgyujtják a gőzmalom, karácsony-este lesz nagy kivilágítás, stb.

Érdekes jelenség, hogy valahányszor tűz ütött ki, a villanytelepen tudták meg legelőbb s a dudával jeleztek. Sőt egy alkalommal még mielőtt felcsapott volna a láng, már dudáltak.

Most már rövidesen véget ér talán az ostromállapot. A gyujtogatás azért egyre tart; a legutóbbi tüzeset tegnap (hétfőn) reggel 4 órakor volt. A vallatás folyik.

Mindentelé nagy a rémület. Diószeghy ügyész Zilaból ideérkezett.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

Harc az aforizmak körül.

Lapunk szombati számának tárcarovatában egy az esztergomi Buzárovits-cég kiadásában megjelent s hozzánk ismertetés céljából küldött »Aforizmak a zsidókról« című röpiratból mutatvány gyanánt szemelvényeket közöltünk.

Igazán »szemelvények« voltak, mert kiszemeltük e röpiratnak »gyengébb« teorban írt részleteit. Közöltük e szemelvényeket e vonal alatt a nélkül, hogy kommentárt fűztünk volna hozzá; anélkül, hogy avval szolidaritást vállaltunk volna. Mert akad közöttük olyan is, amit mi ilyen formában nem tehetünk magunkévá.

Es dacára ennek a *Nagyvárad* Napló, amely a várad zsidók organumául tolja fel magát, olyan kirohanást rendezett, amelynek mosdatlan stilusa felment minket minden érdemleges válaszlás kötelezettsége alól. Feljajdul, a hozzá közel álló holnaposok kifejezésével élve »felhördül« és ijedtében az egyházmegye jelenlegi vezetőjéhez kiált segítségül. Hát ha lehetne valakinek joga ilyesmire, akkor az legkevésbé lehet a Nagyvárad Napló.

Mikor a keresztények legnagyobb ünnepei vannak, ez a lap perfid módon pellengérré állítja a keresztény vallás legszentebb hittitkait.

A mult héten, mikor az egyházmegye papsága az antimodernista esküt tette, a képtalani helynököt is, az egyházmegye papságát is olyan minősíthetetlen sértésekkel halmozta el, amelyeket más testület alig rakna szó nélkül zsebre. Különbén még megkaphatja érte a ragáját a törvényes bíróságtól. Egyszer már meg is kapta. Volt is akkor jajgatás, futkosás ide-oda, bocsánatkérés és más efféle.

Es aki a büntetőtörvénykönyvbe ütköző módon támadja a keresztényvallást, sértegeti az egyházmegye vezetőjét és papságát, még az mer a vikáriushoz fordulni segítségért!

Ez is a Nagyvárad Naplóra vall.

* **A felkelő nap országa.** A Katholikus Kör legközelebbi vetítő estéje kedden, f. hó 20 án lesz, amikor igen érdekes ország kerül a vetítő vászonra a messze keletnek diadalmos országa, a felkelő nap érdekes hazája *Japán*, melyhez dr. *Lestyán* Endre, a Kath. Hittérjesztés Lapjainak érdemes szerkesztője fog magyarázatot nyújtani. Ez alkalommal már a most hozott új objectivet fogják használni, mely az eddiginél jóval nagyobb és élesebb képet nyújt. Az előadás d. u. 5 órakor kezdődik.

* **Az antimodernista eskü.** A premontrai kanonokrend nagyvárad tagjai vasárnap tették le az antimodernista esküt *Novotny* S. Alfonz igazgató kezébe, a ki ugyanezt az esküt ez előző héten *Takács* Menyhért jászói prépost kezébe tette le.

* **Püspökségi tisztek eskütétele.** A széküresedés ideje alatt a püspökségi uradalomhoz kinevezett vagy előléptetett tisztek és pedig *Szekely* Elemér számtartó, *Fischhoff* Frigyes számvevő, *Vimmer* Béla, *Molnár* Jenő, *Rutich* Gyula intézők, *Nagy Váthy* Béla erdészjelölt, *Kardoss* Kálmán erdőgyakornok, *Bessedits* István, *Bedross* József, *Vajda* János és *Lestyán* Ernő gazdasági segéd tisztek tegnap tették le a hivatalos esküt *Erős* Rezső jószágigazgató kezébe, *Balogh* Kálmán erdőmester és dr. *Krüger* Aladár ügyész előtt. Az ünnepélyes szertartásnál, mely a püspöki palota szentszéki üléstermében folyt le, az eskümintát *Kesze* István igazgatósági titkár olvasta föl. *Erős* Rezső szép beszédet intézett az előléptetett és ujonnan kinevezett tisztekhez, kiknek nevében *Szekely* Elemér számtartó mondott köszönetet. Az eskütétel után a részt vettek tisztelegtek dr. *Karsch* Lollion kanonoknál, a püspökség egyházi gondnokánál s üdvözlő táviratot küldtek *Madách* Emánuel miniszteri tanácsoshoz a püspökségi javak világi gondnokához. Az új tisztek délben *Erős* Rezső vendégszerető házában voltak szívesen látott vendégei.

* **Ülések a városházán.** Holnap, szerdán, december 21-én délután 3 órakor Nagyvárad város építési és közlekedési, valamint pénzügyi és gazdasági szakbizottsága együttes ülést tart. Tárgyalásra kerül ez alkalommal az új Körözpárttal disszidációs terve, amelyet a főmérnök 23000 koronával akar keresztülvinni. A párttal a díszítés által virágkosarakat, dízlámpákat kapna. Az okos ember azonban először rendbe szedi az egész lakását, mielőtt azt díszítené. Nagyvárad városa is előbb rendezze a Körözs Olasz felől levő partját; nyissa meg a partot a nemzeti hidig s ha ezek készen lesznek s felesleges pénzünk lesz, gondolhatunk a díszre. Azt hisszük, hogy a bizottság is ilyen véleménynyel lesz a különben csinos tervről.

* **Városatyák igazolása.** Nagyvárad város igazoló választmánya, nem mint előzetesen ki volt tűzve, holnap, szerdán, hanem ma kedden, december hó 20 án délelőtt tartja ülését, amelyen a december 4-én megválasztott városatyák igazolása kerül szóba s ezzel együtt döntenek a várad-velencei és várad újvárosi választás eredményének kihirdetése ellen beadott felebbezések fellett.

* **Templomtelket kérnek.** A református hívek Várad-Velencén eddig egy teremben végezték ájtatosságait. A nagyvárad református egyház most templomot akar építeni Várad-Velencén s e tárgyban beadványt intézett Nagyvárad városához. Annyi összeg gyűlt már a templomra, hogy az építésre és anyagra elég, de telkük nincs. Nagyvárad városától ingyen telket kérnek a Kertész-utca és Templom-utca keresztelésénél levő térségen. Segélyt akartak kérni a várostól, mint ahogy más felekezetek is kaptak segélyt, azonban segély helyett ingyen területet kérnek a templom számára.

* **Hova lettek a francia kongregációk milliói?** Nem milliókról, hanem milliárdokról beszéltek valamikor a francia egyházrablók, de ma már következetesen csak milliókat emlegetnek. A proletárok millióit képviselő francia szocialisták, akiket a szabadkőművesek annak idején azzal az ígérettel nyertek meg az egyházrabló tervnek, hogy a kongregációk milliárdjaiból meg fogják oldani az agkori ellátás és munkásbiztosítás kérdését, — ma szikrázó szemmel látják, hogy rútul becsapták őket. De a francia szocialisták nem hagyják magukat egykönnyen lefozni és állandóan felszinen tartják a kongregációk liquidációjának a kormányra nézve most már oly kényes kérdését. Legujabban egy párisi szocialista organum imígyen elmélkedik azokról a tamózus milliárdokról: 725 kongregáció közül 417-et liquidáltak s a betervezett adatok szerint csak 7 millió folyt be. Egyedül az 1909. év folyamán történt liquidációkból 211.386 frankot kaptak az ügyvédek, 186.866 frankot a liquidátorok pusztán dologi kiadásokra, a honoráriumon kívül. A honoráriumra vonatkozó adatokat a miniszter nem tartja tanácsosnak közzé tenni. Az a hirhadt milliárd tehát, amelyet a munkásbiztosítónak kilátásba helyeztek, szépen elsikkadt a köztársaság tolvajainak kezéi között. A munkáspénztár üres, a liquidátoroké és ügyvédeké annál jobban meg van töltve. A paptalas kitűnő pástétomhoz jutat, ha a proletáriatusnak csak az üres tányért dobjuk oda . . . És még mindig akadnak oly ostobák, akik a radikális charlatánok antiklerikális jótéteményeiben hisznek!

* **Elhunyt ifju.** *Kovácsnai* Sándor székellyhidi főszolgabíró és neje *Derzi* Juliánát sulyos gyász érte fióknak, *Kovácsnai* Sándor gazd. akadémiai hallgatónak halálával. Az élte tavaszán, 23 éves korában elhunyt ifju temetése tegnap, december 19-én, délután nagy részvét mellett ment végbe Székelyhidon.

* **Adományok a menzának.** Dr. *Károly* Irén prem. főgim. tanár és dr. *Baróthy* Akos nyug. városi tiszti főorvos 10—10 kor. át adományozott a nagyvárad kir. jogakadémia »Mensá«-ja javára, amely kegyes adományokért ezuton is hálás köszönetet mond dr. *Bozóky* Alajos kir. tanácsos, igazgató.

* **Betlehemi pásztorjáték.** Kedves, szép ünnepségre készülnek a szomszédos Bi, har község róm. kath. népiskolájában. A szent karácsony előestéjén, december 24-én az iskola serdültebb növendékei Betlehemi pásztorjátékot adnak elő, tanuló társaik és a hívek örömeire. Az ünnepély sikere érdekében különösen *Szent-Királyi* J. Zoltán bihari lelkes buzgólkodik.

* **Villanyvilágítás Nagyszalontán.** Ismét egy nagy község mely a villany világítást fogja behozni közvilágításra. *Nagyszalontán*, mint tudósítónk jelenti, ugyanis általános köz-kiváncsálgatásra a képviselő testület villanyvilágítást fog létesíteni. A villanyvilágítás előkészítésének módozatait egy szűkebb bizottság tárgyalta le s a javaslat felett véglegesen a legközelebbi gyűlésen fog határozni a képviselő testület.

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak! Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

* **Elmaradt deputáció.** A vasuti üzletvezetőség elnyerése iránt tudvalevőleg mozgalom indult meg, hogy azt egy deputáció, melynek vezetésére Hlatky Endre főispánt, dr. Hoványi Géza országgyűlési képviselőt és Rimler Károly polgármestert kérték fel a mozgalom megindító a kereskedelmi miniszter és a máv elnökgazdájától kérik az üzletvezetőség felállítását. Azaláírási íven oly kevés résztvevői jelentkezett, hogy a mozgalom vezetői lemondottak arról, hogy a deputációt a miniszter elé vezessék s így az üzletvezetőség megvalósítása halasztást szenved.

* **Szalámi gyár Nagyváradon.** A biharmegyei gazdák áru- és hitelintézete részvénytársaság, amely a sertésvásártér mellett már kapott a várostól ingyen telket sertéshizlaló részére, telepét kiakarja bővíteni s egyben húsfeldolgozó és szalámi gyárat szándékozik létesíteni. E célra ingyen telket kér ismét, még pedig a szalámi gyár részére a város sertésvásártéréből, ahol most aklok vannak, 1405 négyszögöl területet, a hízalda kibővítésére és gazdasági épületek céljaira pedig 3 hold és 1451 négyszögöl területet. Ezenkívül a szomszédos körözhomokgyőrök kitermelési jogát kérik. Mindezt 50 évre akarják, úgy hogy az eddigi terület 30 évi használati jogát is tolja ki a város 50 évre. Elismerése mellett a részvénytársaság közgazdasági jelentőségének, a városi tanácsnak figyelmébe ajánljuk, hogy ezuttal ne úgy járjon el, mint az első terület átengedésnél, hanem az állategészségügyi szakértőket is hallgassa meg, mert bármily fontos is egy ilyen magánvállalat prosperálása, mégis előbbre való a város érdeke. Már is az a veszély fenyegeti a várost, hogy éppen a sertéshizlaló szomszédsága miatt, a sertésvásártér el kell a városnak helyezni a mostani helyéről, tehát nagy vesztesége lehet a városnak. A kérdés megoldását akként kell kereszteni, hogy a város érdekeinek sérelme nélkül fejlesztesse a részvénytársaság telepét.

* **Főbíró a pénzügyigazgató ellen.** A belényesi főszolgabíró tegnap jellemző elterjesztést tett tegnap a jegyzők érdekében az alispánhoz. A főszolgabíró panaszolja, hogy a pénzügyigazgatóság Drágos Sándor bondoraszói körjegyző fizetéséből egyenes adó és illeték tértimény fejében december elsején 30 koronát vonatott le 57 korona törlesztésért. A jegyzőnek még más letiltásai is vannak s így elsején a sok letiltás folytán Drágos nem kapott egy fillért sem. A főszolgabíró a pénzügyigazgatóságnak ezen eljárását valóságos csapásnak nevezi a jegyzői karra. A főszolgabíró arra kéri az alispánt, hogy hasson oda, miszerint a jegyzők nagyobb védelembé részesüljenek s a fizetés letiltásoknál itt is vegyék tekintetbe azt a szabályt, amit más köztisztviselőknél tekintetbe vesznek.

* **Nem kell ártózi kut, mert sok volt a beteg.** Vasad községét, tekintettel a kedvezőtlen egészségügyi állapotokra kötelezte a felettes hatósága ártózi kut turatására. A község képviselőtestülete a kutfuratás iránt tett javaslatot a legutóbbi ülésen elutasította, azzal az indoklással, hogy a folyó évben oly sok járvány volt a községben, hogy az óvintézkedések a pótladó tetemes emelkedését eredményezték. De különösen sok költségbe került a községnek a kolera elleni védekezés folytán szükségessé vált sok nyomtatvány beszerzése. Az elutasító határozatot a főszolgabíró azzal a véleménnyel terjesztette be, hogy kötelezze a vármegye a községet a kutfuratásra, mert éppen a rossz ivóvíz az oka a sok járványnak.

* **Egy járás nem tud magyarul.** A mindinkább nagyobb tért hódító alkoholizmus ellensúlyozása, illetve az embereknek ettől a veszedelemtől való eltérítése végett a belügyminiszter körrendeletet adott ki az alispán után minden főszolgabírónak, hogy a községekkel rendelkezésük meg az *Alkoholizmus* című lapot. A rendelkezések igen sok község tett eleget. Tegnap erre vonatkozólag egy nagyon szomorú jelentés érkezett az alispánhoz. A jelentést a béli főszolgabíró küldte, aki bejelentette, hogy járásából csak Béli községe rendelkezik meg a fenti lapot, mert a többi község *lakossága irástudatlan, magyarul nem tudó román.* Inni nem, de inni tudnak a béli járásban.

* **Gyilkosság gyerekek között.** Vasárnap délelben 12 és 1 óra között két fiatal gyerek összeverekedett az Erzsébet-utcán. A dolognak tragikus vége lett, mert az egyik életével fizette meg a verekedést. Az eset a következő: Mihók András 13 éves kereskedőtanonc József nevű öccsével az Erzsébet utcán parittyáztatott. Verebekre vadászgatott. Ugyanott járkált az utcán Klein Dezső 14 éves nyomdásztanonc is kis fekete kutyájával, melyet Mihók András a parittyájával állítólag meglőtt. Erre Klein Dezső Mihók Andrást kétszer pofon verte, aminek heves verekedés lett a vége. Verekedés közben Klein Dezső öccsétől elvette vasnyelű zsebkését és Mihókot balkarján megszúrta. Mihók erre szintén elkérte öccsétől zsebkését és Klein felé szurt, aztán pedig futni kezdett. Klein utána futott és zsebkéssel egészen Mihók lakásáig szaladt, itt azonban már összesett és rögtön meghalt. Mihók András szurása gycmortáján érte Klein Dezsőt s valószínűleg belső elvérzés okozta a kis gyerek halálát. A szerencsétlenül járt Klein Dezsőt elszállították édesanyja lakására. A helyszíntre kimentek Eleméry Ferenc tb. főkapitány és dr. Barna Ármin v. t. orvos, akik azonban már csak a baállott halált konstatálták. A kir. ügyészség elrendelte Klein Dezső hullájának felboncolását.

* **Harc egy talpalatnyi magyar földért.** Biharmegye alispánjához a múlt héten feljelentést tettek néhai Hosszu Erzsébet örökösei nevében, Ötvös Géza jegyző ellen a miatt, hogy Ötvös egy földvásárlásból kifolyólag egy örökös rézére nem fizette ki az öt megillető részt. A feljelentésre a jegyző tegnap tette meg részletes jelentését. Eszerint a kérdéses földet ő mint magán ember vette meg az elhunyt Hosszu Erzsébet örököseitől. Az adás vétel nem ment könnyen, mert az örökösök, akik heten vannak, az ország különböző részeiben lagnak szerteszét. Ezt a körülményt még megnehezítette az is, hogy a belényesi románok kijelentették, hogy a kérdéses földet nem szabad magyar kézre juttatni, s mindenáron románoknak kell azt megvásárolni. A románok részéről dr. Popovics Miklós ügyvéd nyomban vállalkozott is a föld megszerzésére. Ilyen körülmények között most már magyar köteletségének ismerte a jegyző, hogy a földet megszerezze. Nagy költségekkel utnak indult felkeresni az örökösöket, akikkel meg is alkudott és a földet megvásárolta tőlük. A körjegyző munkájáról értesült Popovics és ő is elindult az örökösök után, azonban mindenüvé később érkezett. Hogy még így is megszerezze a földet mindenütt többet ígért a földért s még így sem sikerült azt megvenni. Az örökösök közül egyet hiába kutatott a jegyző, nem találta fel s így a részére járó 128 koronát nem tudta neki megfizetni. Eből kifolyólag tették meg a feljelentést ellene. Tekintettel arra, hogy most már Popovics beleunt az ügybe és ő megvásárolta a földet az örökös részére mindenkor hajlandó kifizetni a 128 koronát, csak tudassa az illető vele a címét.

* **Villamos karambol.** Tegnap délelőtt a bányasori villamosvonalon összeütközés történt. A 13-as számú villamoskocsi nekiment egy tehervonatnak, mely a Gilányi-utcai vonalon ment, s mely vonat éppen keresztezi a bányasorit. Szerencsére a kocsi vezető hamar fékezett s így komolyabb baj nem történt. Az utasoknak az ijedségen kívül egyéb bajuk nem lett. A kocsi azonban megrongálódott, úgy hogy tegnap délután csak átszállással tudták közvetíteni forgalmat.

* **Magánvizsgára sikerrel előkészít** egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

Különlegességek

r ö v i d á r u k b a n .

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Szerdán katonazene** a Lloyd kávéház fényesen berendezett teli kerthelyiségében. Folyó hó 21-én a *101. gyalogezred teljes zenekara hangverseny.* Ezenkívül bemutatásra kerülnek a következő pompás és sikereiben gazdag képek december hó 20-án: 1. Virágtanulmány. 2. Játékos apa. 3. Hollandi képek. 4. A lejtőn. 5. Titokzatos ügy. 6. Pénz vágy. 7. Flórenci hős. 8. Ingyen utazás. Beléptidj nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő ételek, italok figyelmes főszolgálatáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein és Urlei* kávéház-tulajdonosok.

Karácsonyi

és

Ujévi ajándék

és

játéktárgyak

Baba klinika, legolcsóbban

GÁL FERENCNÉL,

játék- diszmu és hangszerkereskedőnél,
Nvárad, Rákóci-ut, Bazár-épület

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50

1 deka tea .08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

Karácsonyi ajándékul
a legmodernebb ékszer-tárgyak,
arany- és ezüst órák nagy választékban a legolcsóbb árban szerkeszthetők be

JENNY JENŐ
órák és ékszerész-nél.
Szt. János-utca 39. sz.

x **Salon-kávéháza**, mely ma már oly közkedveltségnek örvend, hogy naponta a megsokottnál is igen sokan találkoznak, erről állandóan gondoskodik Klein Márton, a kávéház agilis fiatal tulajdonosa, a ki csak rövid ideje bérli a Salon-kávéháznak és hogy így továbbra is a szíves pártfogását igen tisztelt vendégeinek kiérdemelve, lehetőleg mindent elkövet ennek fentartására.

Hirdetés.
Kir. közjegyzői irodám Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt (MEZEY-ház) megnyitottam.
Nagyvárad, 1910. decz. 17.
Dr. Örley György,
kir. közjegyző.

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert Hevesi árúházának megtekintésére. Nagyvárad Zöldfa utca.

Földbirtok eladás.
A jankafalvai határban Bihar-Díószeg vasutállomástól 2 kilométerre, 77 magyar hold I. osztályú szántóföldből álló tagbirtok 1200 öles parcellákban eladó.
A vételhez 30 százalékos készpénz szükséges, a vételár többi része előnyös kölcsön útján fizetett ki, amiről gondoskodva van.
Az ajánlatok 1911. évi Január 16-ig alulírottához nyújthatók be, ahol az adásvételi feltételek s egyéb fülvilágosítások is megszerezhetők.
Nagyváradon, 1910. dec. havában
Dr. Imrik Gusztáv,
ügyvéd.
SAL FERENCZ-UTCZA, 15.

SPITZER BÉLA
női és gyermek ruha-áruháza
Rákóci-ut 3. sz.

Az év végeig
kedvezményes áron kapható
Felöltők,
Blousok,
Pongyolák,
Aljak,
Kosztimök,
Gyermekruhák
Szörme-árak és ruhakelmék.
Saját műtermében a leg-
elegánsabb toilettek vállal-
tatnak.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg **Stern**-nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Törlesztéses kölcsön!
Feltételek:
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad. Lévy-palota,
Eszredévi emlék tér sarok.

IRODALOM.

Az **Élet** most megjelent 51. számának tartalma a következő: Cercle a babakiállítás. (Vasárnapi levél.) Vampa. A »mester«. Hevesi Sándor. A Minotaurusz. Uram, kérdezni akarlak. (Költ.) Harsányi Lajos. Jézuska rózsái. Kárpáti Aurél. Képzőművészeti szemle. Sztrakonicsky Károly. Néger levelek. Vajda Ernő. A tűz mesél. (Költ.) Ifj. Remetey Dezső. Galambszárnyak. (Regény.) Pátszor József. Pesti figurák. Kanizsay Ferenc. Óregek. Balla Ignác. A Mars. Sztrókay Kálmán. Csak halk esőhulláskor. (Költ.) Ligeti Ernő. Könyvek. Képek. Színház, Zene, Felelet egy teleltre. — Sátán evangéliuma. A sátor alatt. Nyomorultak. Lys. Színházi bemutatók. A muzsika hete. Heti problémák. Levél a pécsiékhöz. »Szép Ilonka«. Jean Georges. Egy öngyilkosság. Musset. Költői anket a térről. Fényes Samu. Nincs Mikulás.

A jó olvasmányánál nincs jobb karácsonyi és ujévi ajándék. Ilyenek az **Egri Nép-könyvtár** tanulságos füzetek, melyek közül a négy újabb I. koronáért vehető meg az egri érseki Liceum nyomdájában. A postai szállítási díjára még 20 fillér beküldése szükséges.

Magyar nemességi lexikon. (A la Pallas lexikon) Ilyen című művet adnak ki a vármegyei levéltárnokok, melyben az ország összes nemes családait fel akarják sorolni, azoknak címerüket, esetleges előnevük és leszármazásukra ismertetni, ami a geneológia és heraldikával foglalkozóknak megbecsülhetetlen kiegészítésük fog lenni. — A több kötetre terjedő mű időközönként fog megjelenni. Egyik szerkesztője itt lesz Nagy-Váradon Ösváth Lajos vármegyei főlevéltárnok személyében, a kit a 63. vármegye levéltárnokai maguk közül ilyenül választottak meg. A munkatársak között cs. és kir. kamarás, miniszteriumi tisztviselő, egyetemi, gymn. tanárok, egyetemi könyvtárnokok vannak és 48 levéltárnok.

SPORT.

Gazdag vadászszákmány. Gróf Almásy Dénes nagybirtokos, sarkadi és gyulavári uradalmaiban a múlt héten nagy vadászatok voltak, amelyen résztvettek: gróf Tisza Kálmán, gr. Wenckheim László, ifj. gróf Khuen-Héderváry Károly, gróf Széchényi Antal, Inkey Antal, herceg Odescalchi Lóránt, báró Trautenberg Frigyes, gr. Wenckheim József, gr. Wenckheim Béla, dr. gr. Almásy Imre, gr. Keglevich Miklós, gr. Csekonics Sándor, gr. Almásy Dénes, Megele Béla főintéző. A vadászat eredménye igen gazdag volt, amennyiben elejtettek 1 szarvas bika-bornyut, 2 dämvadat, 16 őz-sutát, 11837 nyulat, 3252 fácány-kakast, 63 fácány-tyukot, 295 fogolyt, 46 vadpulykát, 4 szalonkát, 10 különféle hasznos vadat, összesen 15531 hasznos vadat; 1 rókát, 5 különféle kártékony vadat, tehát mindössze 15537 vadat.

Nem kell lövésztanfolyam. Tegnap a nagyszalonai főszolgabíró jelentette az alispánnak, hogy az ifjúsági lövésztanfolyamok szervezése Nagyszalonán nem járt semmiféle eredménnyel. Itt a gimnáziumhoz vérmes reményeket fűztek, de még ez sem hajlandó a tanfolyamokat rendezni. Nem valami anti-modernista szellem lappang mögötte?

Üzlet átvétel. **Üzlet átvétel.**

Tisztelettel értesitem a nagybecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD-féle puskaműves üzletet** átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításon Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok. Tömeges pártfogást kérek
Ladányi József,
puskaműves,
Nagyvárad, Rákóci-ut
Moskovits palota.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Csöpség. (Polgár Mariska fel-
léptével.)

Szerda: Rubikon (Bemutató előadás.)

Csütörtök: Rubikon.

Polgár Mariska fellépése. Ma este érdekes szerepben mutatkozik be Polgár Mariska, a múlt szezon ünnepelt, fiatal primadonnája. A tavalyi sikerek után most más területen keres teret az érvényesülésre a művésznő. A Csöppség címszerepében lép föl, mint naiva. Polgár Mariska temperamentumos, tehetséges egyénisége minden bizonnyal fényesen megfelel a szerepnek és az eddigi próbákból ítélve, ma este sok tapsban lesz része. Fényes Samu kiváló népszerűségnek örvendő darabja a „Csöppség” régen nem került színre minálunk és így az új szereplővel teljesen az újdonság rendszerével hathat a közönségre. Aminthogy a pénztárnál nagy is volt a kereslet a jegyekben.

* **Új műsor a Pannoniában.** Ma este ismét új műsor váltotta fel a Pannonia-mozi változatos repertoárját. A Pathé-cég ezuttal is pompás képeket küldött, amelyek nagy tetszéssel találkoztak. Az új műsor a következő: 1. Cinkbányák Malakában. 2. Kató kifutóleány lesz. 3. Vetter keservei. 4. Ugandában. 5. Elvesztett kabátujj. 6. Festő karácsonya. 7. Max új cipője.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Karácsonyi mellékletünket legközelebb megkezdik szedni; kérjük a mellékletre szándokozatok sürgős beküldését.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

Igazságszolgáltatás.

Tanácsbeosztás s táblán.

A nagyvárad kir. ítélőtábla tanácsainak a
beosztását Báró Szentkereszty Zsigmond elnök
1011. évre a következőképpen rendelte el:

I. Polgári tanács. (Közpolgári és urbéri
ügyek.) A tanács elnöke: Báró Szentkereszty
Zsigmond kir. ítélőtáblai elnök. Birák: Dr. Im-
rik Péter, Bócz Géza, Tóth Imre, dr. Dániel
Lajos, dr. Pajor Kálmán. Ülések hétfői napo-
kon kezdődnek, kedden, esetleg szerdán foly-
tatódnak.

II. Polgári tanács. (Váltó, keresk. és csőd-
ügyek vádtanácsa.) A tanács elnöke . . . a
kir. ítélőtábla tanácselnöke. Birák: Lehoczky
Lajos, Dr. Dániel Lajos, dr. Sereghy Mihály,
dr. Pajor Kálmán, Kepes Miklós, Fekete József,

Geleta Géza. Ülések hétfői napokon kezdőd-
nek, kedden, esetleg szerdán folytatódnak.

III. Somfás felülvizsgáló tanács. El-
nök: dr. Imrik Péter kir. ítélőtáblai bíró. He-
lyettes elnök: Lehoczky Lajos kir. ítélőtáblai
bíró. Birák: Előadók: Dr. Dániel Lajos, dr. Se-
reghy Mihály, Fekete József, Geleta Géza. Sza-
vazók: Lehoczky Lajos, dr. Pajor Kálmán.
Jegyzői iroda vezetője: dr. Poyvár Sándor bi-
rószági jegyző. Állandó helyettese: Jaczkovics
Gyula bírósági jegyző. Ülések szerdai napokon.

Büntető tanács. A tanács elnöke: Báró
Szentkereszty Zsigmond kir. ítélőtáblai elnök.
Helyettes elnök: Urbán Adolf kir. kuriai bíró.
cím és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bíró.
Birák: Molnár Géza, Harmathy Károly, Balogh
Samu, Böhm Jenő. Kisegítő: dr. Dániel Lajos,
Kepes Miklós. Ülések hétfői, kedden, szerdán
és csütörtökön.

Legelegánsabb és
:-: legmodernebb :-:

fényképek

külföldi tanulmányok és ta-
:-: pasztlatok alapján :-:

Molnár Jenő

(Lojanek utóda) műtermében.

Sirolin

„Roche“

kapható minden gyógyszer-
tárban.
Ára üvegenként 4 korona.

Az orvosi kar által ajánlva.

Gümőkór (tüdőbajok), légzőszervi bán- talmak, számarköhögés, influenzánál.

Ki használjon Sirolint?

1. A ki hosszú időn keresztül köhögés
bántalmaiban szenved.
2. Mindazok, kik gégehurutban szenved-
nek, Sirolin „Roche“ által rövid időn
belső meggyógyulnak.
3. Asztmában szenvedők már rövid has-
nálás után lényegesen könnyebbülést
éreznek.
4. Skrofulás, mirigydusznásos, szem-
és orrhurutos gyermekeknek rendkívül
fontos szer a Sirolin.
A tépálkozást nagyban elősegíti.

Csak eredeti csomagolású SIROLIN „Roche“-t kérjünk és pótszereket határozot-
tan utasítsunk vissza.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co.,
Basel (Svájc). — Grenzach (Németország).

Értesítés!

Vid ki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

:-: :-: Megrendelőim kívánságának eleget téve, :-: :-:

ismét folytatom régi, jóhírnevű cukrászdámat

s hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégithessem, áldozatok árán sikerült megnyernem az országszerte ismert Gerbead-cég volt osztályfőnökét, aki a külföldön szerzett tapasztalatait ujonnan berendezett, a higiénikus követelményeknek teljesen megfelelő **cukrász-műhelyemben kellően érvényesítheti.**

Zsurokra, keresztelőkre és lakodalmakra való megrendeléseket, mi-
után üzlethelyiségem nincs a legjutányosabb áron vállalom. :-:

PARFAIDOK, MIGNONOK, TORTAK
megrendelésre kaphatók. :-:

**A karácsonyi és ujévi ünnepekre diós-, mákos-patkókat és ünnepi kalácsokat — megrende-
lésre — tiszta tea-vajból** készülve, a legkisebb mennyiségben és olcsó árak mellett hazhoz szállítok.

Naponta friss tea-kenyér és tea-vaj kapható! Kiváló tisztelettel

Molnár Henrik cukrász.

Megrendeléseket a Szalon-kávéház is eszközöl.

Telefon: (Szalon-kávéház) 41. sz.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Járványos betegségeknel
mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknel fő a
viz. legbiztosabb óvszer a

KRONDORFI pezsgőhöz
borhoz
SAVANYÚVIZ kávéhoz
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHÁJTÓ GYÓGYSZER

mint nyálka oldó szer, ugy magában, min
meleg tejjel vegyítve köhögéskor, rokadtságnál, fűdőhu-
rutnál stb. legjobb gyógyszerrel ajánltatik Nehezen
emésztő, gyomorhurutnál kitűnő hatása van! Hugy-
hajtó gyógyszer! — Kérjük minden kávéházban és
vendéglőben bor vagy pezsgőhöz, mindekinél kitűnően
fog izleni

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

TÁVIRATOK.**A trónörökös születésnapja.**

Bécs, dec. 19.

Bécsből jelentik, hogy Ferenc Fer-
dinánd herceg tegnap családja körben
ünnepelte negyvenhetedik születésnapját.

A kolera**Nagybecskerek, dec. 19.**

(Saját tud.) Écska községben Vana-
lie Magdolna nevű asszony hirtelen ros-
szul lett és meghalt. Az orvosok kolerát
konstatáltak.

Angol uri szabóság.

Az európai modern di-
vatokkal lépést tartva,
saját műhelyemben több
évi külföldi tapasztala-
taim érvényesítve, hani
és angol legjobb kelmék-
ből raktáromon elsőrendű
öltönyöket, télikabátokat
stb. készítek megrende-
lés után. ::

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

Az udvardi választás.

Budapest, dec. 19.

(Saját tud.) Az udvardi kerületben
ma folyt le a választás. Délután 11
óráig 697 szavazatot adtak le. Ebből Ja-
ross Vilmos 481, Lahne Hugó 216 sza-
vazatot kapott.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**CZAPPALVI JÓZSEF**

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca: 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzlet, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerá butorok
zománcozását és porcelán utánzatát. A dék
megrendeléseket a legfontosabb an. Hírlekek

358

Czappalvi József.

Mindenki meggyőződést szerezhet
arról, hogy a karácsonyi vásárra
nagy választékban

órák, arany és ezüst ék-
szerek minden versenyt
:- kizárva mily olcsók :-

s így nem holmi selejtes, hanem jó
minőségű órákat és ékszert nagyon
olcsón lehet vásárolni

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél

Rákóczi-ut.

Telefon 630.

Vasuti órák.

**Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.**

Vegyél!**Vegyen!****Vegyünk!****10. 13. és 17.**

Koronáét

Moskovits Antonomiai cipőt**Nagyvárad**

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Czillér Imre

nagyáruházában

és

Szt. László-téri fiókjában

a

karácsonyi**occasio vásár****megkezdődött**

és tekintettel a közeljövőben
történendő átköltözésre,

a raktár összes cikkei
igen olcsó árak mellett,

tehát a karácsonyi áraknál
is olcsóbban

kerülnek eladásra.

Uri- és női divatcikkek,**vászon és fehérművek,****halapok, szőnyegek és****ruhaszövetek, mosókél-****mék, selymek és bárso-****nyok, szőrmék, keztyűk,****kézimunkák és hozzáva-****lók, piperecikkek, rövidárúk**

és szabókellékek

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Automobil

bérekcsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró sofőrök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault” leghíresebb francia gyártmány és „Opell” gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Opell” viteldij: Egy óra a városban 6 kor.
A fürdők egyikébe várakozás nélkül 6 kor.
A városon kívül minden kilom. 1 kor.
Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban 8 kor.
A fürdők egyikébe várakozás nélkül 8 kor.
A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.
Állandó éjjeli és nappali szolgálat.
Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitünő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsoru —
mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szalldámában szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérlője.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Mezey János és Tsa

fűszer, csemege üzlete
Nagyvárad, Szent László-tér,
Nagyvárad Takarékpénztár épület

a
karácsonyi ünnepekre

legelőnyösebb bevásárlási forrás.

Tisztán kezelt élelmi cikkek, különleges fajták, rumok, theák, thea sütemények, csemege sajtok, erdélyi almák.

Karácsonyfa díszek

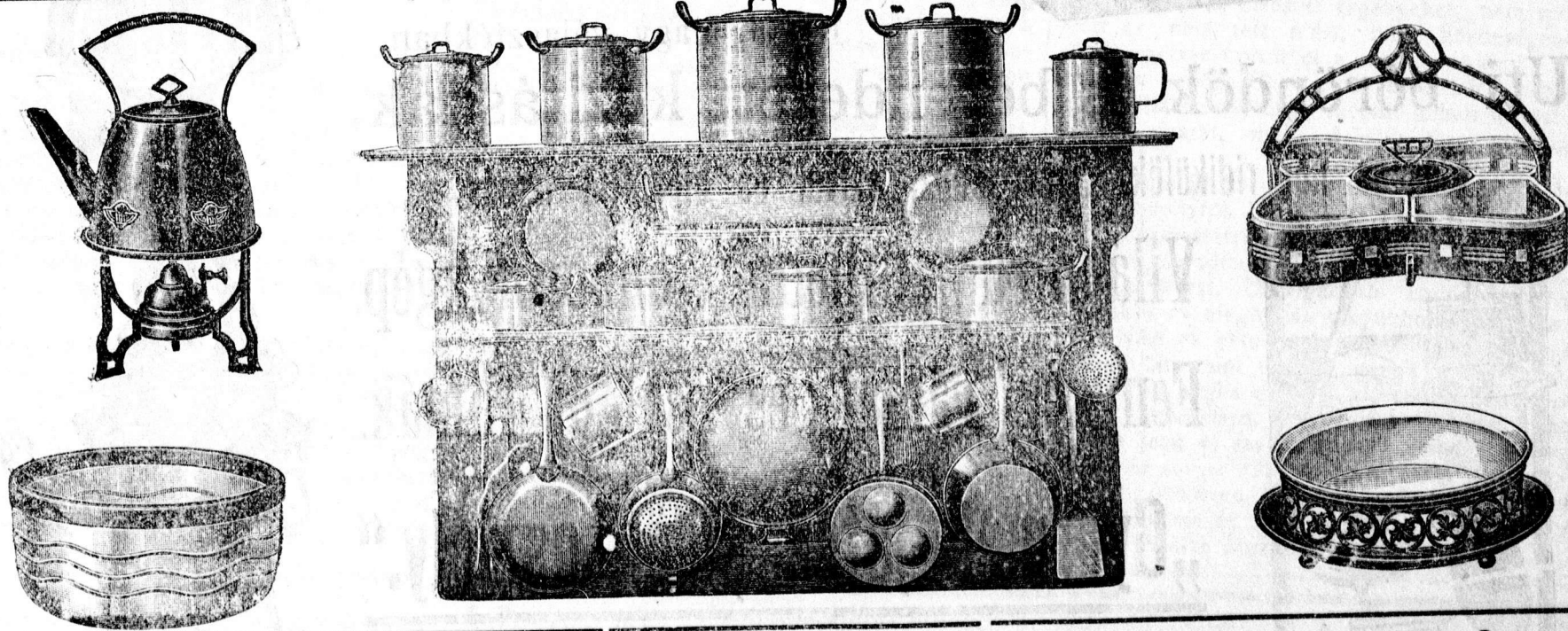
dús választékban.

A n. é. közönség szives látogatásait kérjük tisztelettel

Mezey János és Társa

TELEPHON: 249.

TELEPHON: 249.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

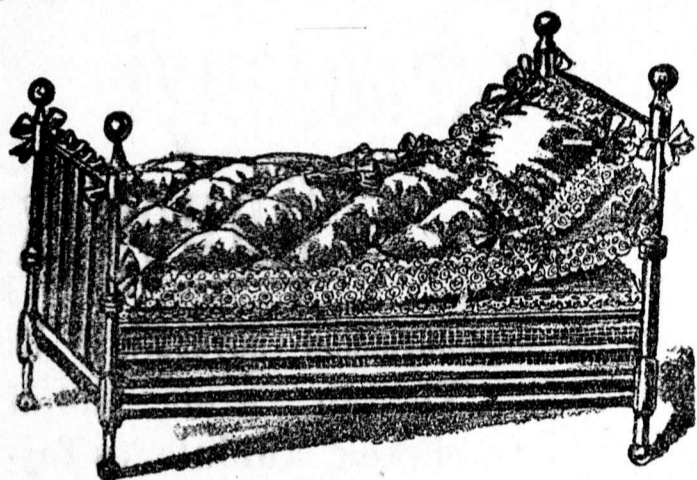
Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.

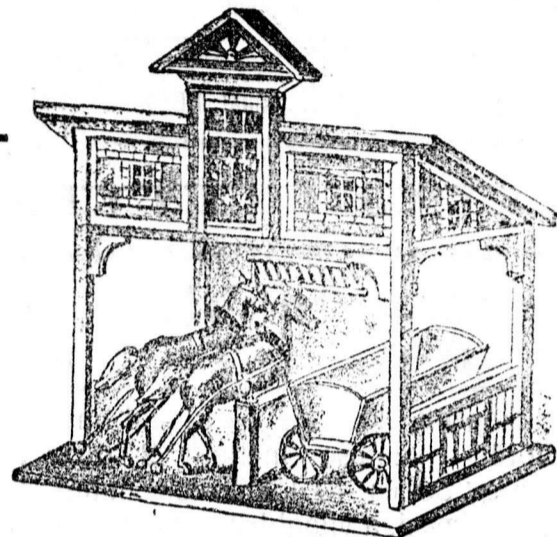
WALDMANNERNŐ

karácsonyi kiállítása

Rákócy-ut (Szent István Palota).

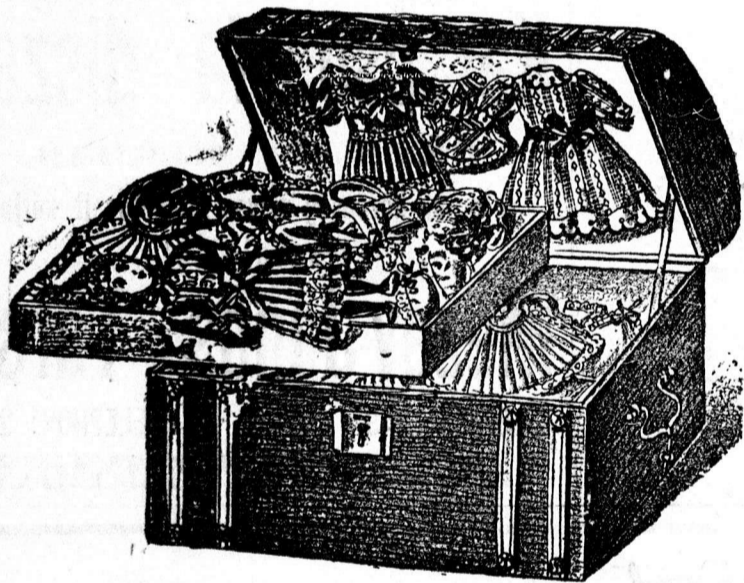

Hol dus vá-
lasztékban
vannak

diszmű és ajándék tárgyak

u. m. valódi

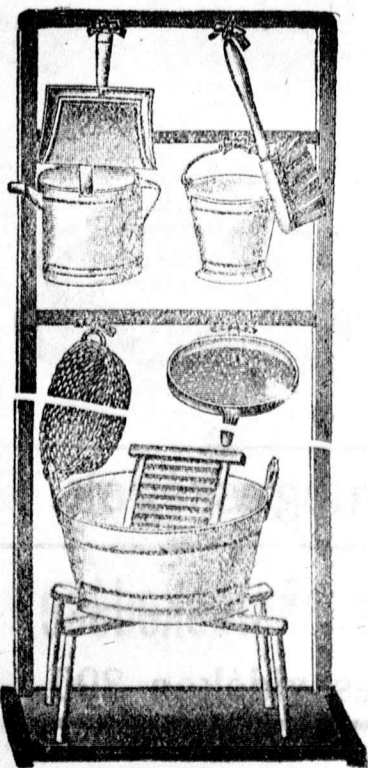

Bronz és Fazencze szobrok,
China ezüst disztárgyak, Fali
állványok és diszasztalok, Ivó
készletek és szivar készletek,
Likör és szivar asztalok, Varró
és ékszer dobozok, Manikür
és Fésű készletek, Hamu, Gyufa
tartók nagy választékban.

Uti bőröndök és berendezett kézitáskák.

Elegáns női ridikülök, finom pénz, szivar és cigaretta tárcák.

Világhírű „Gilletta“ önbortvágép.

Fénykép rámak és családi rámak.

„Gyermek játék külön osztály.“

